

Gid Jesyon pou Pwopriyetè Kay nan Zòn Enfeste yo

FON: Lantèn Takte ("SLF", non syantifik *Lycorma delicatula*) te aksidantèlman antre Etazini nan alantou 2014, sou anbakman wòch kraze yo te voye nan yon biznis Pennsylvania. Depi lè sa a, ensèk nuizib sa a te gaye envolonètman nan lòt eta yo nan plizyè fason, tankou nan otostòp sou machin, materyèl pepinyè, ak garaj epi lòt ekipman deyò.

KAT BAGAY OU BEZWEN KONNEN SOU LANTÈN TAKTE (SLF):

- 1 SLF se yon ensèk nuizib anwayisan ki ka fè agrikilti mal epi fè li dezagreyab pou rete deyò
- 2 SLF pa mòde, pike, oswa fè moun oswa bèt kay mal yon fason kèlkonk
- 3 Si w nan yon zòn ki gen yon enfeksyon SLF ki piblik:
 - Tcheke pwopriyete w la pou SLF ak plant li pi renmen yo, pye frenn ak pye rezen
 - Konsidere mete pyèj, anboche yon moun pou trete SLF, oswa pou retire pye frenn nan sou pwopriyete w la si sa posib (gade **VIV AK SLF** pi ba a pou plis detay)
- 4 Si w wè SLF nan yon zòn ke yo pa konnen ki enfekte, pran yon foto epi rapòte l nan <https://massnrc.org/pests/slf> (Pa sèten? Tcheke kat sa a: <https://bit.ly/SLFMapMA>)

KISA POU CHACHE:

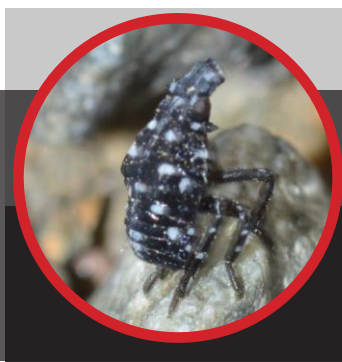
Aparans lantèn takte a chanje pandan ane a. Men sa pou w chèche:

MAS ZE
(Septanm – Jen)

Mas plat, gri, apeprè yon pous nan longè, an jeneral kouvri ak yon kouch si gri oswa bèj, epi ki gen ranje ti ze. Ou ka jwenn sou pye bwa oswa nenpòt lòt sifas ki plat oswa lis pa deyò.

JÈN NENF
(Me – Jiyè)

Ti ensèk san zèl ki nwa ak tach blan. Yo rele tou nenf "early instar".

GWO NENF
(Jiyè – Septanm)

Ti ensèk san zèl ki wouj ak tach nwa e blan. Yo rele tou nenf "late instar".

GRANMOUN
(Dawout - Desanm)

Chèche gwo ensèk, omwen 1 pous nan longè, ki gen zèl gri ak tach nwa, ak yon seri zèl dèyè ki make ak gwo plak wouj.

Yon jèl di touye nenpòt SLF ki rete nan fen ane a, men mas ze yo ap siviv pou yo kale prentan apre a. Sezon ivè tipik New England yo pa ase frèt pou nwi mas ze SLF yo.

ENPAK LANTÈN TAKTE

AGRIKILT: Paske pye rezen se yon plant prefere pou SLF, pi gwo enpak ensèk nuizib sa a pwal nan jaden rezen oswa zòn natirèl kote gen anpil rezen sovaj. Yo te obsève granmoun lantèn takte tou k ap sanble an foul nan jaden fwi, sa ki lakòz pwoblèm pandan rekòlt epi ki afekte operasyon chwazi pwòp jaden pa ou. Yo te obsève nenf yo manje plant pepinyè ak lòt rekòlt agrikòl.

JADINAJ AK ANVIWÒNMAN NATIRÈL:

Lantèn takte se yon ensèk ki manje sèv. Domaj li fè nan manje ka lakòz plant ki pa gen gwo bwa oswa jenn pye bwa yo fennen, epi fè sèv koule ak tiye branch nan pi gwo pye bwa oswa lòt plant bwa. Domaj nan manje a kapab tou fè plant yo vin pi fasilmaladi, sechrès, oswa lòt estrès.

Rezen diven ki enfekte ak SLF

Lantèn takte manje plis pase 100 espès plant diferan, men plant ki pi riske yo se pye rezen, zanmann nwa, ak pye frenn. Pye rezen ka mouri nan sèlman yon sezon manje SLF, pandan ke enpak soup ye nwa ak pye frenn yo grav sèlman lè yo se ti plant. Enpak alontèm sou lòt plant yo varye soti nan yon espès ale nan yon lòt, epi sa toujou an etid.

Pye bwa ki enfeste anpil kouvri ak siwo myèl ak kwasans chanpiyon

KALITE LAVI: Gwo enfestasyon nan mouch Lantèn takte ka dekouraje ou pase tan nan lakou ou oswa vizite zòn natirèl yo, espesyalman pandan gwo mouch yo ap sanble an foul nan fen sezon ete. Pwodui dechè kolan ensèk sa yo pwodui, ke yo rekonèt kòm siwo myèl, akimile sou tout plant, machin, lakou, ak nenpòt lòt bagay anba kote SLF ap manje. Siwo myèl sa difisil anpi pou lave, li atire ensèk ki pike, epi mennen nan kwasans yon chanpiyon ke yo rekonèt kòm mwazi swi, ki ka afekte kwasans plant si li kouvri fèy yo epi li glise sou sifas ki plat. Yo jwenn tou ke siwo myèl SLF lakòz kwasans lòt chanpiyon ak bakteri ki gen yon move odè.

Moun souvan mande si mouch lantèn takte a mòde, pike, oswa danjere nan yon fason. SLF pa ka pike epi yo pa konnen li mòde oswa atake moun oswa bèt. Epitou, pandan ke li pi bon pou evite kite bèt kay ou konsome yon gwo kantite nenpòt ensèk yo jwenn nan bwa a, pa gen okenn prèv syantifik ki montre mouch lantèn takte yo gen pwazon si yo vale yo.

Gid Jesyon pou Pwopriyetè Kay nan Zòn Enfeste yo

EFÒ LETA POU KONBAT SLF

Depatman Resous Agrikòl Mass (MDAR) gen yon ekip enspektè ki kontwole chemen ki gen gwo risk yo, sondaj zòn kote yo te jwenn SLF, epi reponn a rapò piblik la. Lè yo jwenn yon nouvo popilasyon, ekip sa yo fè sondaj zòn nan ak anpil atansyon pou detèmine nivo enfeksyon an. Si oumenm oswa yon moun ki toupre w jwenn SLF, ou ka wè ekip sondaj MDAR, patnè yo nan Depatman Agrikilti Etazini (USDA), oswa Depatman Konsèvasyon ak Rekreyasyon Massachusetts (DCR) k ap tcheke pye bwa nan zòn ou an. Responsab sondaj sa yo gen otorite regilasyon pou enspekte pou SLF ([M.G.L. c. 128, Seksyon 24](#)) men yo pwal mande pèmasyon anvan yo antre nan yon pwopriyete. Si mèt pwopriyete a pa lakay li nan moman sondaj la, ekip la an jeneral kite enfòmasyon nan pòt la epi tcheke pwopriyete a pou siy SLF. MDAR ka mande mèt pwopriyete yo pèmasyon tou pou yo mete pyèj pou kontwole SLF.

Mèt pwopriyete yo ta dwe revize seksyon **VIV AK SLF** ki anba a pou detèmine ki jan pou pi byen jere enfeksyon SLF sou pwòp pwopriyete yo. Resous Leta yo limite, men pou kèk enfeksyon ki gen gwo priorite, MDAR ka ede ak efò jesyon, tankou siveyans, tretman pestisid, retire pye bwa, ak/oswa fòmasyon mèt pwopriyete yo pou anpeche SLF kite zòn nan. Menmsi nou pa ka detwi totalman mouch lantèn takte, ralanti pwopagasyon ensèk nuizib sa a bay eta a plis tan pou devlope pi bon metòd pou jere li, epi li ba nou chans pou diminye enpak la si SLF vin etabli nan tout Massachusetts.

VIV AK SLF

Fè fas ak SLF sou pwopriyete w la ka difisil, tou depann de jan nivo enfestasyon an vin lou ak ki kantite pye frenn ou genyen sou oswa toupre pwopriyete w la. Pratike kat etap sa yo pou minimize enpak ensèk nuizib sa a:

- 1. ENSPEKTE:** Tcheke pye bwa ak nenpòt lòt bagay sou pwopriyete a ki ka gen gwo SLF, nenf, oswa mas ze. Evite pakin anba pye bwa ki enfeste epi enspekte machin ou anvan ou kite pwopriyete w la. Sèvi ak Lis Verifikasyon pou Rezidan nan oswa toupre Zòn Enfekte yo (<https://bit.ly/SLFResidentGuide>) pou yon lis verifikasyon detaye.
- 2. SIVEYE:** Idantifye tout plant prefere lantèn takte a (pye frenn, pye rezen, pye nwa, pye boulo, pye erab) sou pwopriyete w la. Tcheke yo de tanzantan pou siy lantèn takte, ki gen ladann mas ze.
- 3. RAPÒ:** Si w jwenn mas ze SLF oswa SLF, fè yon foto epi rapòte l sou sitwèb rapò nou an: <https://bit.ly/SLFreportMA>
- 4. JERE:** Gen plizyè opsyon pou jere yon enfeksyon SLF sou pwopriyete w la, tou depann de nivo enfestasyon an, resous ou genyen ki disponib, epi si ou gen plant prefere SLF sou pwopriyete w la. Yo bay yon deskripsyon detaye sou chwa ou genyen yo nan seksyon ZOUTI POU JERE SLF ki anba a.

ZOUTI POU JERE SLF

JESYON KI PA CHIMIK

- **Pyèj:** Gen de kalite pyèj prensipal yo itilize pou trape mouch lantèn: pyèj sèk ak bann kolan. Tou de pyèj yo mete sou pye bwa epi sèvi ak mouvman natirèl SLF monte ak desann pye bwa a pandan jounen an pou trape ensèk yo. Si w deside sèvi ak bann kolan, asire w ke w mete yon gad wo nan fil may alantou li pou anpeche zwazo, chovsouri, ak lòt bèt ki pa sible yo pou yo pa tonbe sou sifas kolan an. Ou ka aprann kijan pou konstwi tou de kalite pyèj yo isit la: <https://bit.ly/SLFTrapping>.

Bann kolan ak gad may

- **Retire mas ze:** Mas ze yo ka detwi lè w grate yo sou sifas ou jwenn yo, lè w sèvi ak yon kat plastik oswa yon kouto mastik. Peze desann epi kraze ze yo pandan w ap grate yo, epi koute yon son eklate pou asire w ou te kraze yo. Oswa grate mas ze yo dirèkteman nan yon sache plastik oswa yon lòt veso ki ranpli ak alkòl fwote oswa dlo savon, epi kite yo pou omwen 24 èdtan anvan ou jete yo. Asire w ke ou tcheke nenpòt sifas ki plat pou mas ze, pa sèlman pye bwa
- **Retire Gwo SLF/Nenf:** Si w wè yon ti kantite gwo mouch SLF oswa nenf, espesyalman sou machin oswa sou materyèl k ap deplase soti nan yon zòn ki enfeste, peze oswa kraze ensèk yo pou detwi yo. Detwi ensèk yo a men pa efikas pou kontwole pi gwo enfeksyon.

RETIRE PYEBWA PREFERE

Pye frenn (Ailanthus altissima)

Mèt pwopriyete yo souvan mande si li fè sans pou koupe pye frenn oswa lòt plant prefere SLF, espesyalman paske pye frenn nan se yon espès anwayisan. Pandan ke retire plant prefere yo ka gen benefis li, tankou diminye akimilasyon nan siwo myèl ak mwazi swi, li pa fin ka diminye nivo SLF sou pwopriyete w la nan yon fason definitiv. Pye frenn nan tou ka difisil epi koute chè pou touye, kidonk sa a ka pa yon opsyon pou tout mèt pwopriyete.

Si ou deside retire pye frenn nan, yo dwe itilize yon èbisid pou touye sistèm rasin nan. Yon opsyon ki pa koute chè se ta sèlman chèche retire femèl pye frenn yo, pou anpeche pwodiksyon grenn adisyonèl. Nenpòt plant mal ki rete ka trete ak yon ensektisid sistemik (gade seksyon **KONTWÒL CHIMIK** ki anba a) ki pwal touye SLF pandan y ap manje. Yon konpayi ki gen eksperyans epi ki gen lisans aplikatè èbisid tipikman nesese pou ede ak retire frenn, espesyalman si pye bwa yo ap grandi kont batiman oswa lòt kote ki difisil. Si ou deside eseye retire

pye frenn nan pou kont ou, pran swen pou evite jwenn sèv la nan plant sa a sou po ou. Pou enstriksyon detaye sou kòman pou fè fas ak pye frenn nan, gade gid sa a nan Rutgers University Extension: <https://bit.ly/TOHremoval>

PLIS SOU JESYON

KONTWÒL CHIMIK

MDAR rekòmande pou rezidan yo itilize trètman chimik sèlman nan zòn ki gen gwo enfestasyon nan mouch Lantèn Takte, ak nan ka kote okenn lòt teknik jesyon pa efikas.

Aplikasyon pestisid pou touye mouch lantèn takte pi byen fèt lè se yon aplikatè pestisid ki antre e lisansye. Asire w ke nenpòt konpayi ou anboche gen moun ki gen lisans k ap fè aplikasyon an. Si w deside sèvi ak yon pestisid sou pwòp pwopriyete w, asire w ke w li epi swiv enstriksyon ki sou etikèt yo ak anpil atansyon. Sa a pwal ede asire pwodwi a efikas e ke li te itilize nan yon fason ki sekirize. Tout aplikasyon, kit se oumenm oswa yon moun ou anboche, dwe fèt an akò ak lwa ak règleman eta a (gade <https://www.mass.gov/law-library/333-cmr>).

Gen plizyè kalite aplikasyon pestisid ki ka fèt, tou depann de etap lavi SLF ak epòk ane a:

TRETE GWO SLF OSWA NENF

- **Kontak ensektisid:** Yo montre tout pwodwi ki gen engredyan aktif sa yo efikasan touye SLF lè ensèk la antre an kontak ak pestisid la*:

◦ Bifenthrin (pyrethroid)	◦ Carbaryl (carbamate)	◦ Zeta-cypermethrin
◦ Beta-cyfluthrin (pyrethroid)	◦ Natural pyrethrins	(pyrethroid)

Gen kèk pwodwi ki ka gen aktivite rezidyèl, se konsa ke nenpòt SLF ki vin an kontak ak zòn yo trete yo pwal touye pou jiska 2 semèn apre yon aplikasyon. Yo ta dwe aplike ensektisid kontak sou plant apre yo fin fè flè, epi yo ka gen yon efikasite limite si yo aplike apre oktòb, lè aktivite ensèk yo diminye.

- **Ensektisid sistemik:** Pwodwi ki gen engredyan aktif tankou **dinotefuran** oswa **imidacloprid** (tou de neonicotinoid) ka aplike sou plant yo oswa nan tè ki ozalantou plant yo epi yo pran nan rasin yo, tij yo, ak fèy yo, pou nenpòt SLF ki manje sou plant yo ap mouri. Ensektisid sistemik yo tipikman dire pi lontan pase pwodwi kontak men pran tan pou avanse nan yon plant, espesyalman pi gwo pye bwa yo, epi yo ta dwe aplike sèlman lè plant yo ap grandi aktivman men yo te fini fè flè (nan Massachusetts, tipikman Jiyè jiska Septanm). Pwodwi ki gen dinotefuran ak imidacloprid dwe aplike pa yon aplikatè pestisid ki gen lisans.

PLIS SOU JESYON

KONTWÒL CHIMIK, kontinye

TRETE MAS ZE SLF

- **Kontak ovid:** Lwil ortikilti (swa pwodui ki baze sou petwòl oswa pwodui ki sòti nan legim ki gen soya oswa lòt lwil) aplike nan mas ze nan fen sezon fredri oswa byen bonè nan prentan te montre yo gen kèk kontwòl sou SLF, epi yo ka itil pou trete mas ze nan ka lè li twò difisil pou grate yo. Lwil yo souvan yon opsyon mwens toksik konpare ak lòt pestisid, men yo dwe aplike nan yon gwo volim ak nan kondisyon metewolojik kòrèk pou yo efikas. Pwodwi sa yo pi byen aplike lè se yon pwofesyonèl ki gen lisans epitou nenpòt moun ki sèvi ak yo ta dwe pran swen pou swiv enstriksyon ki sou etikèt la.

Pou jwenn enfòmasyon detaye sou opsyon trètman, gade gid sa a nan Penn State Extension:

<https://extension.psu.edu/spotted-Lantèn-management-guide>

Mas ze SLF sou yon pye boulo

Mas ze SLF yo ka kache sou nenpòt sifas ki plat. Tcheke mèb deyò, ekipman lakou rekreyasyon, ak machin yo.

OU GEN KESYON?

Dènye enfo Massachusetts sou SLF: <https://massnrc.org/pests/slf>

Pou lòt kesyon, voye yon imèl nan slf@mass.gov

Dènye Mizajou: 05/2023